1. **IEVADS** | *INTRODUCTION*

Year 2004 may be considered historical for bird conservation in Latvia for two reasons. First, identification and designation of a number of new Important Bird Areas, mostly for breeding bird species, has been possible with the country joining the EU and adopting the Birds Directive. Second, a new, and the third consecutive, national IBA inventory is published in direct response to this political change, marking ten years since publication of the first national IBA list (Vīksne 1994). This book presents the new list of Important Bird Areas of European Union importance that are selected by the Latvian Ornithological Society using C level criteria for the first time in Latvia. The list builds upon sites of the previous national IBA inventory (Račinskis & Stīpniece 2000) and results of the Emerald project carried out during 2001-2004, that allowed not only to significantly improve the level of knowledge on Annex I bird species populations at the existing sites but also to extend the former list by 19 new IBAs. Only inland territories were surveyed during the last four years, and this, in combination with the general uncertainty over criteria for selecting and delimiting marine IBAs in Europe, resulted in omitting marine IBAs intentionally from the site accounts section in this book. Marine sites were retained on the list but for more details (site accounts and maps) please see the former IBA inventory by Račinskis and Stīpniece (2000).

No putnu aizsardzības viedokļa 2004. gads valstij ir vēsturisks vismaz divu apstākļu dēļ. Pirmkārt, pirms dažiem mēnešiem Latvija kļuva par Eiropas Savienības (ES) dalībvalsti. Šīs politiskās pārmaiņas skāra arī dabas aizsardzību, un viens no Latvijas "mājas darbiem", pievienojoties ES, bija Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju N*atura* 2000 tīkla izveidošana. Par pamatu N*atura* 2000 vietu sarakstam kļuva līdzšinējās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – nacionālie parki, dabas rezervāti, liegumi un dabas parki, kā arī agrāk lielā mērā neaizsargātās putniem nozīmīgās vietas (PNV). Tagad tās ir atzītas kā putnu aizsardzībai svarīgākās teritorijas un saņēmušas juridiskas aizsardzības statusu lielākajā daļā to platības. Otrkārt, tieši desmit gadus pēc pirmā šāda izdevuma (Vīksne 1994), šogad tiek izdots pārskatītais un papildinātais, – un nu jau trešais Latvijas putniem nozīmīgo vietu pārskats.

Galvenais iemesls jauna PNV pārskata sastādīšanai, kā jau minēts, bija Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā un līdz ar to radusies iespēja pielietot jaunus – ES nozīmes jeb C līmeņa – putniem nozīmīgo vietu izvēles kritērijus Latvijā. Par pamatu ES nozīmes putniem nozīmīgo vietu izvēlei tika ņemti iepriekšējā nacionālā PNV pārskata (Račinskis, Stīpniece 2000) un laikā no 2001. līdz 2004. gadam notikušā E*merald* projekta rezultātā iegūtie dati. Tā kā C līmeņa PNV izvēles kritēriji paredz vietu izvēli arī Eiropas retajām ligzdojošo putnu populācijām atbilstoši Putnu direktīvas (PD) prasībām, līdzšinējais PNV saraksts būtiski mainījās, galvenokārt – papildinoties ar 19 jaunām teritorijām.

Visas izmaiņas līdzšinējā PNV sarakstā, teritoriju robežās un informācijā par putnu populācijām skārušas tikai iekšzemes teritorijas. Jūras vietas šajā PNV sarakstā ir saglabātas, taču par tām pēdējo četru gadu laikā nav iegūta būtiska jauna informācija, tādēļ to apraksti un kartes grāmatā nav iekļautas; šo informāciju lūdzu skatīt iepriekšējā PNV pārskatā (Račinskis, Stīpniece 2000). Vēl viens iemesls jūras teritoriju neiekļaušanai bija pašreiz pastāvošā neskaidrība par šo vietu izvēles kritērijiem un robežu noteikšanas metodiku Eiropā vispār. Salīdzinot ar iepriekšējo PNV grāmatu, mazliet mainīta arī iekšzemes vietu aprakstu uzbūve. Dažu sadaļu secība ir mainīta, agrākā sadaļa "PNV statuss" pārdēvēta par rindkopu "Vēsture". Biotopu raksturošanai tabulas veidā publicēti CORINE L*and Cover* 2000. gada zemes virsmas klājuma dati. Agrākā sadaļa "Ornitoloģiskā nozīmība" reducēta uz kritēriju sugu un citu PD I pielikuma sugu populāciju datiem tabulu veidā sadaļā "Putni", taču nesatur agrāko tekstuālo aprakstu un atsauces uz oriģinālo datu avotiem. Vietu aprakstos šoreiz nav iekļautas arī agrākās sadaļas "Cilvēka darbība", "Apdraudējums", "Izpēte un aizsardzības pasākumi" un "Ieteikumi". Ziņas par putniem nozīmīgo vietu apdraudējumu vispārīgi raksturotas 38.-39. lpp.

Ievadvārdiem seko pateicības daudziem cilvēkiem, lai gan nosaukt visus, kas tiešā vai netiešā veidā devuši savu ieguldījumu PNV programmas attīstībā ilgākā laika posmā, diemžēl nav iespējams. Tomēr pat aiz šī pieticīgā atzinību uzskaitījuma ir saskatāma kāda iezīme, ko gribētos īpaši izcelt. Proti, tā ir sadarbība kopīga mērķa labā. Lai gan katru projektu vienmēr vada kāds konkrēts cilvēks, vismaz Latvijas Ornitoloģijas biedrības gadījumā tādi projekti kā, piemēram, putniem nozīmīgās vietas vai ligzdojošo putnu atlants, nebūtu iespējami bez biedrības biedru uzticības un atbalsta, tāpat kolēģu palīdzības projektu darbam, kā arī ciešās sadarbības ar citu valstu ornitologiem un savvaļas putnu aizsardzības organizācijām B*irdLife I*nternational savienības ietvaros. Rezultātā, jebkurš sasniegums putnu izpētē, katra uzvara, lai vai cik neliela, to aizsardzībā ir ikviena biedrības biedra un atbalstītāja nopelns. Pie tam ne tikai Latvijā, jo putni nepazīst valstu robežas, un sargājot dabu šeit, mēs rūpējamies par vides saglabāšanu vispār. Šīsdienas darbi veido mantojumu nākotnei. Tāds ir arī jaunais putniem nozīmīgo vietu pārskats – vienlaikus aizvadīto desmit gadu darba atspoguļojums un atskaites punkts tālākam ceļam.

Pateicības | *Acknowledgements*

A major scientific survey and remarkable improvement of protection of many nature territories, including Important Bird Areas, was made possible by the Emerald project in 2001-2004. It involved many field biology experts, to whom it largely owes its success, and was co-ordinated by O. Opermanis and P.E. Rasmussen at Darudec. On behalf of the Latvian Ornithological Society, I express gratitude to all people involved, and wish to specially thank A. Auniņš, V. Baroniņa, L. Salmiņa (Latvian Fund for Nature), I. Jepsena, V. Buša, D. Ozola, I. Nagle, G. Eriņš (Ministry of Environment, Department of Nature Protection), M. Plotniece (Latvian Environment Agency), R. Auziņš, Ē. Kļaviņa, J. Bāra, G. Krastiņa and Dz. Ailte (Nature Protection Board) for their cooperation and contribution in organising the study and promoting designation of Important Bird Areas as Specially Protected Nature Territories in Latvia. Compilation and publication of this IBA inventory was generously funded by the RSPB (BirdLife partner in the UK), with continuous help and guidance provided by Zoltán Waliczky. I am also very grateful to Zoltán for improving the English language of the manuscript. Line drawings of birds by the following artists were used to illustrate site account section: Christof Bobzin (pp. 81, 96, 123, 128), Jens Overgaard Christensen (62, 64, 66, 83, 109, 119, 130, 132, 136, 153), Przemek Chylarecki (115), Tomasz Cofta (49), Koen Devos (75, 102), Simon Gillings (113, 117, 126, 134, 150, 157), Mark Hulme (57, 47), Dan Powell (68, 90, 111, 155), Pavel Prochazka (47, 55, 92, 94), Petr Rob (59), Māris Strazds (79, 107, 142), Thelma K Sykes (99), Carl Christian Tofte (144, 159), Jan Wilczur (146), Jos Zwarts (53).

Paldies visiem kolēģiem, kuri piedalījās putniem nozīmīgo vietu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsekošanā un izpētē pēdējo četru gadu laikā! *Emerald* projekta ekspedīcijās devās A. Auniņš, A. Avotiņš, M. Bergmanis, U. Bergmanis, D. Drazdovskis, E. Dzenis, A. Kalvāns, J. Kazubiernis, O. Keišs, I. Krams, J. Ķuze, R. Lebuss, V. Liepa, U. Ļoļāns, I. Mārdega, O. Opermanis, A. Petriņš, P. Rasmusens (*Per Egge Rasmussen*), M. Strazds, G. Vāveriņš un I. Vilka. Atsevišķu teritoriju apsekošanā piedalījās vai gadījuma ziņas sniedza arī J. Baumanis, V. Boļšakovs, V. Cīrulis, D. Grundulis, H. Hofmanis, S. Ikauniece, M. Janaus, Z. Jansone, L. Jukāme, D. Jurciņš, V. Ķerus, V. Lārmanis, E. Lediņš, M. Lūkins, S. Martinsone, R. Matrozis, I. Mednis, A. Meinards, E. Pēterhofs, J. Reihmanis, Č. Rīds (*Kjell Rydh*), K. Sams, P. Strautiņš, V. Šalavejus, I. Vanags un J. Vīksne. Vērtīgas ziņas par putniem sniedza arī citu dzīvnieku grupu un biotopu eksperti, kas *Emerald* projektā pārstāvēja Latvijas Dabas fondu: G. Akmentiņš, Ž. Andersone, V. Baroniņa, R. Cibuļskis, I. Čakare, M. Deičmane, J. Dreimanis, J. Gailis, S. Inberga, M. Kalniņš, G. Kampe-Pērsone, A. Karpa, V. Kreile, B. Laime, J. Ozoliņš, M. Pakalne, G. Pētersons, V. Pilāts, I. Salmane, L. Salmiņa, N. Savenkovs, A. Skuja, V. Spuņģis, I. Šmite, D. Teļnovs, K. Vilks, V. Vintulis un V. Znotiņa.

Šo cilvēku darbs un zināšanas ļāva ne tikai ievērojami uzlabot priekšstatu par putniem nozīmīgo vietu faunu, bet – jo nozīmīgāk – veikt daudzu aizsargājamo teritoriju robežu paplašināšanu un nodibināt vairākas jaunas aizsargājamās teritorijas. Liels paldies par sekmīgo sadarbību visiem kolēģiem *Emerald* projektā, īpaši tā vadītājiem Otaram Opermanim un Pēram Rasmusenam (Darudec), kā arī Aināram Auniņam, Valdai Baroniņai un Lienei Salmiņai (Latvijas Dabas fonds), Ilonai Jepsenai, Vijai Bušai, Dacei Ozolai, Ivitai Naglei un Gatim Eriņam (Vides ministrijas Dabas aizsardzības departaments), Mārai Plotniecei (Latvijas Vides aģentūra) un Rolandam Auziņam, Ērikai Kļaviņai, Jolantai Bārai, Guntai Krastiņai un Dzintrai Ailtei (Dabas Aizsardzības pārvalde)! Paldies par atsaucību un sadarbību arī Reģionālo Vides pārvalžu inspektoriem un Valsts Meža dienesta ekologiem.

Šīs grāmatas sastādīšanas laikā vērtīgas papildus ziņas par atsevišķu teritoriju vai sugu populācijām sniedza A. Auniņš, A. Avotiņš, J. Baumanis, U. Bergmanis, A. Celmiņš, A. Kalvāns, J. Kazubiernis, A. Klepers, J. Ķuze, V. Lārmanis, J. Lipsbergs, R. Matrozis, O. Opermanis, A. Petriņš, J. Priednieks, A. Stīpniece un J. Vīksne. Pateicos H. Hofmanim par palīdzību grāmatai nepieciešamo datu apkopošanā. Liels paldies arī Latvijas ligzdojošo putnu atlanta dalībniekiem un tā koordinatoram Viesturam Ķerum par datiem, kas papildināja putniem nozīmīgajās vietās sastopamo sugu sarakstus un skaita vērtējumus!

Neatsveramu palīdzību grāmatas manuskripta un karšu pārbaudē sniedza I. Mārdega. Paldies arī I. Štrausai un M. Strazdam par vērtīgiem ieteikumiem teksta uzlabošanai, un M. Kilupam par PNV karšu sastādīšanu! Ar padomiem ĢIS jautājumos laipni palīdzēja A. Auniņš, B. Strazdiņa (LDF), A. Namatēva (Teiču Dabas rezervāts) un S. Sprukta (LVA). Paldies Latvijas Vides aģentūrai un īpaši H. Baranovam par iespēju izmantot CORINE *Land Cover* karšu datus. Grāmatas sagatavošanu un izdošanu finansēja RSPB (Karaliskā putnu aizsardzības biedrība, *BirdLife International* partneris Lielbritānijā). Daudz vērtīgu ieteikumu jaunā PNV saraksta sastādīšanā un grāmatas tapšanā deva Zoltans Vaļickis (*Zoltán Waliczky*) no RSPB; viņš uzlaboja arī grāmatas tekstus angļu valodā. Visbeidzot, paldies manai ģimenei – Ievai un Tomam par pacietību!

Vietu aprakstu ilustrēšanai izmantoti putnu zīmējumi, par kuru izmantošanas iespēju pateicos to autoriem (iekavās lappušu numuri): *Christof Bobzin* (81, 96, 123, 128), *Jens Overgaard Christensen* (62, 64, 66, 83, 109, 119, 130, 132, 136, 153), *Przemek Chylarecki* (115), *Tomasz Cofta* (49), *Koen Devos* (75, 102), *Simon Gillings* (113, 117, 126, 134, 150, 157), *Mark Hulme* (57, 47), *Dan Powell* (68, 90, 111, 155), *Pavel Prochazka* (47, 55, 92, 94), *Petr Rob* (59), Māris Strazds (79, 107, 142), *Thelma K Sykes* (99), *Carl Christian Tofte* (144, 159), *Jan Wilczur* (146), *Jos Zwarts* (53).

Kas ir putniem nozīmīgās vietas | *What are Important Bird Areas*

Despite their presence on all continents and oceans, birds are not distributed uniformly across the globe. It is possible to distinguish some areas that are richer than others in either number of species or individuals, or indeed both. Stopover sites of migrating waterbirds, breeding colonies of gulls or seabirds, and bottleneck sites with hundreds and thousands of raptors present simultaneously are characteristic examples. It is principally sites like these that are identified as Important Bird Areas (IBAs) all over the world. The IBA initiative is co-ordinated by BirdLife International to conserve the planet's most critically valuable locations and territories for the conservation of wild birds. IBAs are selected using scientifically based and internationally agreed criteria, and are a practical tool for protection of birds (Heath & Evans 2000). Identification, protection and sustainable management of the IBA network forms an integral part of a wider approach to bird conservation being complemented by species- and habitats-based activities.

Dabā neviena suga nav izplatīta vienmērīgi. Arī putni nav izņēmums; lai gan tie apdzīvo visus kontinentus un pasaules okeānus, tomēr ir teritorijas, kurās vai nu sugu, vai īpatņu (vai abu) skaits ir ievērojami lielāks. Ūdensputnu atpūtas un barošanās vietas migrāciju laikā, kaiju ligzdošanas kolonijas vai plēsīgo putnu ceļošanas krustpunkti ar tūkstošiem putnu vienuviet ir tikai daži raksturīgi piemēri. Šādas, pēc putnu skaita un sugu sastāva bagātākās vietas visā pasaulē apzīmē par putniem nozīmīgajām vietām (PNV, *Important Bird Areas*). Tās ir kritiski svarīgas šeit regulāri sastopamo populāciju labklājībai un dažkārt pat sugu izdzīvošanai vispār. Putniem nozīmīgās vietas parasti ietver labākos un tipiskākos dabisko biotopu paraugus, tāpat ir zināms, ka putni ir ļoti labi citu dzīvnieku un augu sugu daudzveidības indikatori.

Putniem nozīmīgo vietu programma ir globāla iniciatīva, ko īsteno starptautiskā putnu aizsardzības organizāciju savienība *BirdLife International* ar mērķi noteikt un aizsargāt pasaules putniem – pirmkārt jau retajām un apdraudētajām sugām – vissvarīgāko vietu tīklu. Putniem nozīmīgo vietu saraksti (piemēram, Grimmet & Jones 1989, Vīksne 1994, Heath & Evans 2000, Račinskis, Stīpniece 2000 un šī grāmata) tiek sastādīti, lai dotu ieteikumus un vadlīnijas praktiskai aizsardzībai un apsaimniekošanai. Par pamatu putniem nozīmīgo vietu tīklam parasti kalpo aizsargājamās dabas teritorijas. Lai arī PNV ir praktisks putnu aizsardzības līdzeklis, apzīmējums "putniem nozīmīgā vieta" tikai raksturo vietas kvalitāti un norāda, ka tā ir svarīga kādas sugas vai sugu kopuma izdzīvošanai. PNV statuss būtībā ir kvalitātes zīme, kas pats par sevi nenozīmē teritorijas tiesisku aizsardzību. Neaizsargāto teritoriju aizsardzības nodrošināšana ir loģisks Ornitoloģijas biedrību un valsts institūciju pienākums ceļā uz bioloģiski daudzveidīgāko un daudzu putnu sugu izdzīvošanai svarīgo dabas teritoriju sekmīgu aizsardzību.

Ne visām putnu sugām iespējams noteikt putniem nozīmīgās vietas. Pamatā tās tiek nodalītas to sugu aizsardzībai, kuru populācijas regulāri koncentrējas lielā skaitā vienuviet migrāciju, ligzdošanas vai ziemošanas laikā, pie tam sugas tiek prioritizētas pēc to apdraudētības stāvokļa. Turpretī daudzām biežām un vienmērīgi izplatītām putnu sugām ar atsevišķu teritoriju aizsardzību nav iespējams aptvert būtisku populācijas daļu, tāpēc to aizsardzībā un saglabāšanā nepieciešama cita pieeja. Tāpēc papildus putniem nozīmīgo vietu programmai *BirdLife International* organizē putnu aizsardzības darbu arī divos citos virzienos – sugu aizsardzība un biotopu aizsardzība (sk., piemēram, *BirdLife International* 2000, Tucker & Heath 1994, Heredia *et al.* 1996, Tucker & Evans 1997).

Tātad kopsavilkumā var teikt, ka putniem nozīmīgās vietas:

- ir putnu aizsardzībai starptautiski nozīmīgas vietas;
- tiek izdalītas, lietojot standartizētus, starptautiski saskaņotus kvantitatīvus kritērijus;
- kur vien iespējams, ietver pastāvošo aizsargājamo dabas teritoriju tīklu;
- ir praktisks dabas aizsardzības līdzeklis;
- ir viegli nodalāmas un kvalitatīvi atšķirīgas no apkārtējām teritorijām;
- ir plašākas un integrētas sugu, vietu un biotopu aizsardzības pieejas sastāvdaļa;
- papildina citus bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumus.
- nav piemērotas visu putnu sugu aizsardzībai, bet dažām sugām ir efektīvas tikai noteiktos gadalaikos vai atsevišķās areālu daļās.

Kā lietot šo grāmatu | *How to use this book*

This publication deals briefly with the general concept of Important Bird Areas (p. 9, above), lists site selection criteria (p. 17) and presents detailed information on the current IBA list (Chapters 4 and 5). There are summaries in English for the main (i.e. 1st and 2nd level) chapters in this book as well as for each site account. All figure and table titles are also given in English. Finding information on individual sites is facilitated by using the consistent sequence in which IBAs appear in site accounts (Chapter 5), the overview map (Fig. 4-2) and the site list (Table 4-1), as well as by Index to Sites (on p. 175).

Vispārīgi principi

Šajā grāmatā raksturotas iekšzemes putniem nozīmīgās vietas Latvijā (4. un 5. nodaļa). Pamata informācija par katru iekšzemes putniem nozīmīgo vietu atrodama vietu aprakstu nodaļā (42.-159. lpp.); vietu aprakstu uzbūve un saturs paskaidrots nākošajā atvērumā. Papildus dati par katru jaunā PNV saraksta iekšzemes teritoriju atrodami pielikumos (160.-173. lpp.). Individuālu putniem nozīmīgo vietu atrašanu atvieglo, pirmkārt, to secība vietu aprakstu nodaļā, kā arī teksta un pielikumu tabulās – tā atbilst vietu numerācijai pārskata kartē (4.2. attēls, 24.-25. lpp.) un sarakstā (4.1. tabula, 22.-23. lpp.), un otrkārt, vietu nosaukumu rādītājs 175. lpp. Vietu kārtas numuri atšķiras no teritoriju kodiem un kopumā, ar atsevišķiem izņēmumiem, atbilst vietu secīgam izvietojumam Latvijā virzienā no valsts dienvidrietumiem (sākot ar Liepājas rajona D daļu) uz ziemeļaustrumiem – austrumiem (beidzot ar Ludzas rajona austrumu robežu).

Vietu un sugu informācija grāmatā sakārtota tā, ka vietu aprakstos atrodami dati par nozīmīgo[1] putnu sugu populācijām, savukārt otrādi – ziņas par vietām, kurās sastopama katra kvalificējošā suga, dotas 5. pielikumā (168. lpp.). 4. nodaļā raksturotas jaunā saraksta putniem nozīmīgās vietas un tajās konstatētās sugas kopumā.

[1] – Tās savvaļas putnu sugas, pēc kuru populācijām vietas atbilst putniem nozīmīgo vietu statusam (t.s. kvalificējošās sugas), kā arī citas sugas, kas iekļautas ES Putnu direktīvas I pielikumā, bet vietas atbilstību kritērijiem pēc pašreizējām zināšanām nenodrošina.

Teritoriju aprakstu uzbūve | *Site account structure*

Vietas numurs ❶

Atbilst teritoriju uzskaitījuma secībai šīs grāmatas vietu aprakstu nodaļā, kā arī PNV pārskata kartē (4.2. attēls, 24.-25. lpp.) un sarakstā (4.1. tabula, 22.-23. lpp.).

| *Site number that corresponds to the sequence of sites in the site account chapter as well as in Fig. 4-2 and Table 4-1.*

Vietas nosaukums latviešu un angļu valodā ❷

Vienai un tai pašai vietai nosaukums latviešu valodā var atšķirties no agrākos izdevumos lietotā, tāpēc neskaidrību gadījumā lūdzu skatīt sadaļu "Vēsture" vai vietu nosaukumu rādītāju 175. lpp.

| *National and international site name.*

Vietas izdalīšanai izmantotie kritēriji ❸

Kritēriju skaidrojums dots nodaļā "ES nozīmes PNV izvēles kritēriji" (17. lpp.).

| *Criteria used for site selection.*

Administratīvais dalījums ❹

Rajoni, pilsētas un pagasti (vai novadi), kuru teritorijā vieta atrodas, saskaņā ar karšu izdevniecības Jāņa Sēta datiem uz 2004. gada marta beigām. Vietu platība norādīta pagastu (vai novadu) līmenī, parasti noapaļojot to līdz veselam hektāram. Vairākām PNV atšķiras vietas kopējā platība un administratīvo vienību platību summa. Atšķirības rodas jūras piekrastes un valsts pierobežas tuvumā, kur atšķirīgās precizitātes dēļ nesakrīt PNV robežu un administratīvā dalījuma ĢIS karšu konfigurācija (daļa PNV atrodas ārpus administratīvā slāņa vai otrādi). Vietu platību apkopojums pa administratīvajiem rajoniemdots 2. pielikumā (163. lpp.).

| *Administrative division by state districts and local communities with their share of* IBA *surface coverage.*

Vietas koordinātas ❺

Teritorijas centrālās ģeogrāfiskās un metriskās koordinātas Latvijas koordinātu sistēmā (LKS-92).

| *Central geographic (Latitude, Longitude) and metrical coordinates (in the Latvian Coordinate System,* LKS-92*) of the* IBA.

Vietas platība ❻

PNV teritorijas (robežu poligona) platība hektāros (100 ha = 1 km^2).

| *Area size (in hectares).*

Vietas vēsture ❼

Ziņas par PNV statusa, koda, nosaukuma vai robežu un platības izmaiņām, salīdzinot ar iepriekšējo PNV pārskatu (Račinskis, Stīpniece 2000). Līdzšinējām PNV raksturota arī jauno, precizēto un mainīto robežu pārklāšanās ar iepriekšējā pārskata robežām, kas ilustrētas vietu robežu izmaiņu shēmās (šeit – 5.1. att.). Vietas kopējās platības izmaiņu un robežu pārklāšanās pakāpes rādītāji viens otru labi papildina, raksturojot robežu izmaiņas gan teritorijas apmēru, gan telpiskā novietojuma ziņā. Piemēram, PNV platība var būt samazinājusies par 50% un par 100% pārklāties ar agrākajām PNV robežām (vieta samazināta esošo robežu iekšienē), bet citā gadījumā, kopplatībai nemainoties, robežas var pārklāties tikai par 75% (robežas mainītas, vietu paplašinot citā virzienā uz līdzvērtīga samazinājuma rēķina).

| *Information on change of the* IBA *status, code, national site name, boundary or area, compared to the previous national* IBA *inventory (Račinskis & Stīpniece* 2000*).*

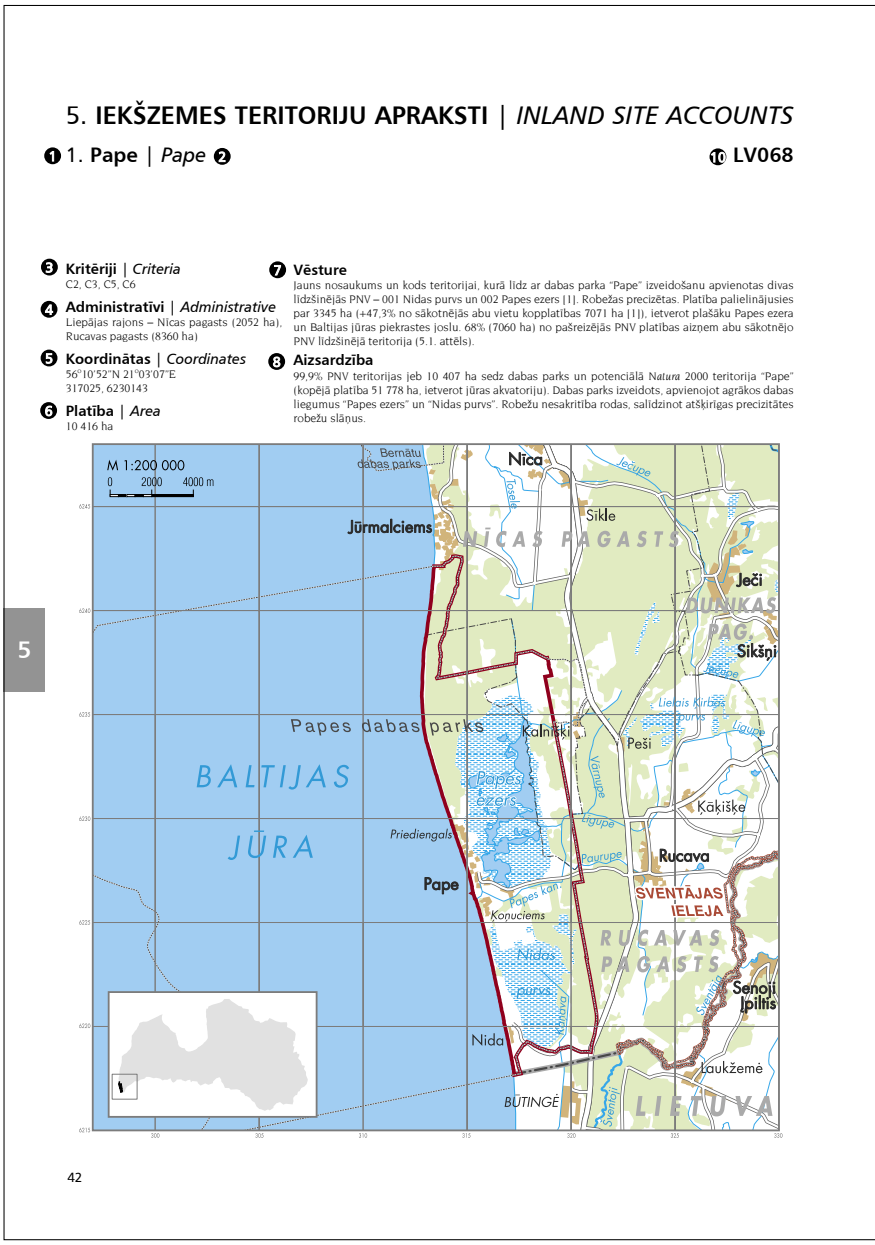

5. IEKŠZEMES TERITORIJU APRAKSTI | *INLAND SITE ACCOUNTS*

❶ 1. Pape | *Pape* ❷ ⑩ LV068

❸ **Kritēriji** | *Criteria*
C2, C3, C5, C6

❹ **Administratīvi** | *Administrative*
Liepājas rajons – Nīcas pagasts (2052 ha), Rucavas pagasts (8360 ha)

❺ **Koordinātas** | *Coordinates*
56°10'52"N 21°03'07"E
317025, 6230143

❻ **Platība** | *Area*
10 416 ha

❼ **Vēsture**
Jauns nosaukums un kods teritorijai, kurā līdz ar dabas parka "Pape" izveidošanu apvienotas divas līdzšinējās PNV – 001 Nidas purvs un 002 Papes ezers (11). Robežas precizētas. Platība palielinājusies par 3345 ha (+47,3% no sākotnējās abu vietu kopplatības 7071 ha (11)), ietverot plašāku Papes ezera un Baltijas jūras piekrastes joslu. 68% (7060 ha) no pašreizējās PNV platības aizņem abu sākotnējo PNV līdzšinējā teritorija (5.1. attēls).

❽ **Aizsardzība**
99,9% PNV teritorijas jeb 10 407 ha sedz dabas parks un potenciālā *Natura* 2000 teritorija "Pape" (kopējā platība 51 778 ha, ietverot jūras akvatoriju). Dabas parks izveidots, apvienojot agrākos dabas liegumus "Papes ezers" un "Nidas purvs". Robežu nesakritība rodas, salīdzinot atšķirīgas precizitātes robežu slāņus.

42

Vietas juridiskā aizsardzība ❽

Valsts (ĪADT) vai starptautiskās nozīmes (*Natura* 2000, Ramsāres konvencijas vietas) īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ar kurām PNV vismaz daļēji pārklājas. Norādīta pārklāšanās platība (PNV teritorijas daļa procentu un platības izteiksmē), ĪADT nosaukums un kopējā platība. Atsevišķām vietām raksturots PNV un ĪADT robežu nesakritības raksturs.

| *National and international protected area designations overlapping with the* IBA *and extent of the overlap (in % and hectares).*

Vietas karte ❾

Atkarībā no teritorijas platības un formas, vietu kartes dotas vairākos savstarpēji atšķirīgos mērogos. Visās kartēs iekļauts taisnleņķa koordinātu tīkls Latvijas koordinātu sistēmā (LKS-92) ar 5 km dalījumu, kas sakrīt ar Latvijas ligzdojošo putnu atlantam izmantotajiem 5x5 km kvadrātiem. Kartēs lietoto apzīmējumu atšifrējums dots 12. lpp. Uz kartes fona ievietota shematiska Latvijas karte ar PNV atrašanās vietu.

| *Site map (depending on the area size and shape of the* IBA*, individual site maps are presented in several different scales) with a location of site in the country shown on the inset.*

Vietas kods ⑩

Starptautisks teritorijas identifikācijas numurs, kas atbilst iepriekšējā PNV pārskatā (Račinskis, Stīpniece 2000) lietotajam kodam. Jaunajām teritorijām piešķirti jauni kodi. No saraksta svītroto vietu vecie kodi sarakstā vairs netiek lietoti, tāpēc kodu sarakstā ir pātraukumi un pēdējais kods (LV090) neatspoguļo vietu kopskaitu (71).
| *Site code*.

Vietas apraksts ⑪

Atrašanās vieta, īss ģeogrāfisko un dabas apstākļu raksturojums.
| A *brief account of location, geography and habitats of the* IBA.

Vietā sastopamie biotopi ⑫

PNV pārstāvētie biotopi saskaņā ar CORINE biotopu klasifikāciju un kodu secību (sk. 1.1. tabulu 12. lpp.). Šo datu apkopojums galvenajās biotopu grupās (saskaņā ar *Heath & Evans* 2000 iedalījumu) dots 7. pielikumā (172. lpp.).
| *Habitats according to the* CORINE *classification and coding sequence* (*Table* 1-1).

Nozīmīgo putnu sugu populācijas ⑬

Teritorijā konstatētās putnu sugas, pēc kuru populāciju lieluma vietas atbilst putniem nozīmīgo vietu statusam (kvalificējošās sugas) un attiecīgo kritēriju kodi, kā arī citas sugas, kas iekļautas ES Putnu direktīvas I pielikumā, bet vietas atbilstību kritērijiem pēc pašreizējām zināšanām nenodrošina vai vispār netiek izmantotas PNV izvēlei. Sugas uzskaitītas sistemātiskā secībā.
Sezonas apzīmējumi:
L – ligzdotāji;
M – migrējošie, caurceļojošie;
N – neligzdotāji;
R – nometnieki;
Z – ziemotāji.
Skaita vērtējums parasti dots pāros (p) vai īpatņos (i). Rubenim un mednim norādīts tēviņu skaits (♂♂). Atsevišķos gadījumos norādīta tikai sugas klātbūtne (P).
| *Populations of the qualifying and other relevant bird species recorded at the site. Seasons*: L – *breeding*, M – *migratory*, N – *non-breeding*, R – *resident*, Z – *wintering*; *population estimates in pairs* (*p*) *or individuals* (*i*); P – *species present*.

Vietas robežu izmaiņu shēma ⑭

Attēlā salīdzināta līdzšinējo PNV (Račinskis, Stīpniece 2000) robežu pārklāšanās ar jaunā pārskata PNV robežām, lai ilustrētu sadaļā "Vēsture" minētās teritoriju platību un robežu konfigurācijas izmaiņas.
| IBA *boundary comparison scheme illustrating change in the new* IBA *boundaries in relation to the previous inventory* (*Račinskis & Stīpniece* 2000).

Vietas apraksta kopsavilkums angļu valodā ⑮

| A *summary of the site account in English*.

Informācijas avoti ⑯

Vietas apraksta sastādīšanā izmantotās publikācijas vai nepublicēto ziņu avoti atbilstoši tekstā kvadrātiekavās dotajiem atsauču numuriem un to secībai. Atšķirībā no pārējiem literatūras avotiem, atsauces uz tekstā daudzviet izmantoto Latvijas dabas enciklopēdiju (Kavacs 1994, 1995, 1997, 1998) šeit dotas ar apzīmējumu "LDE", aiz kura seko enciklopēdijas sējuma numurs un izmantotās lapaspuses.
| *Sources of published or unpublished information*.

Iekšzemes teritoriju apraksti | *Inland site accounts*

⑪ Apraksts

Teritorija ietver Papes ezeru ar tā piekrastes pļavām un laukiem, Nidas purvu, kā arī mežu un jūras piekrastes joslu ap šiem mitrājiem. Papes ezers ir sekls un stipri aizaudzis piejūras ezers ar zemiem un purvainiem krastiem (platība 1205 ha). Tā vidējais dziļums 0,5 m, ezerā ir vairākas salas un lielas niedrāju platības, piekrastē mitras, krūmainas pļavas. Ezera austrumu krastā atrodas Brušvitu ciems. Dienvidu galā kanāls savieno ezeru ar Baltijas jūru [2]. Nidas purvs ir klajš augstais purvs (platība 2433 ha) [3]. Uz austrumiem no augstā purva atrodas pārejas un zemā purva josla. Purvu no Baltijas jūras atdala šaura kāpu un liedaga josla. Paplašinātajā teritorijā ietilpst arī aptuveni 25 km garš Baltijas jūras piekrastes posms ar vairākiem piejūras ciemiem – Papi, Papes Priediengalciemu, Papes Ķoņuciemu un Nidu. Rietumu daļā teritorija robežojas ar jūras PNV 060 "Piekraste no Nidas līdz Pērkonei".

⑫ Biotopi | *Habitats*

CORINE Land Cover **kods un nosaukums** | *Code and name*	ha	%
211 Aramzeme | *Non-irrigated arable land*	130	1,2
231 Ganības | *Pastures*	951	9,1
242 Viensētu, dārzu un tīrumu mozaīka | *Complex cultivation patterns*	343	3,3
243 Lauki ar dabiskiem elementiem | *Farmland with natural vegetation*	93	0,9
311 Lapu koku meži | *Broad-leaved forest*	839	8,1
312 Skujkoku meži | *Coniferous forest*	1197	11,5
313 Jaukti meži | *Mixed forest*	903	8,7
324 Krūmi, pāreja uz mežu | *Transitional woodland / shrub*	1243	11,9
331 Liedagi, kāpas un smiltāji | *Beaches, dunes and sand plains*	215	2,1
411 Mitraines | *Inland marshes*	2293	22,0
412 Kūdras purvi | *Peatbogs*	1442	13,8
512 Ūdenstilpes | *Water bodies*	750	7,2
523 Jūra | *Sea*	18	0,2
Kopā | *Total*	**10 416**	**100**

⑬ Putni | *Birds*

Kvalificējošās sugas | *Qualifying species*		**Sezona** | *Season*	**Skaits** | *Population*	**Kritēriji** | *Criteria*
Botaurus stellaris	Lielais dumpis	L	25-35p	C6
Cygnus cygnus	Ziemeļu gulbis	M	200-500i	C2
Anser fabalis	Sējas zoss	M	1000-5000i	C3
Circus aeruginosus	Niedru lija	L	20-30p	C6
Porzana parva	Mazais ormanītis	L	10-25p	C6
Falconiformes	plēsīgie putni	M	3000i	C5
Citas 1. pielikuma sugas | *Other Annex I species*				
Ixobrychus minutus	Mazais dumpis	L	0-2p	
Ciconia nigra	Melnais stārķis	L	0-2p	
Ciconia ciconia	Baltais stārķis	L	5-20p	
Cygnus columbianus	Mazais gulbis	M	10-50i	
Anser albifrons	Baltpieres zoss	M	500-5000i	
Pernis apivorus	Ķīķis	L	P	
Milvus migrans	Melnā klija	N, M	P	
Haliaeetus albicilla	Jūras ērglis	R	1p	
Haliaeetus albicilla	Jūras ērglis	N	2-10i	
Circaetus gallicus	Čūskērglis	N, M	0-1i	
Circus cyaneus	Lauku lija	L/M	0-1p	
Circus pygargus	Pļavu lija	L	2-3p	
Aquila pomarina	Mazais ērglis	L	1-3p	
Pandion haliaetus	Zivjērglis	L	0-1p	
Falco vespertinus	Kukaiņu piekūns	M	P	
Falco columbarius	Purva piekūns	L	0-1p	
Falco peregrinus	Lielais piekūns	M	P	
Bonasa bonasia	Mežirbe	R	5-50p	
Tetrao tetrix	Rubenis	R	4-5♂♂	
Porzana porzana	Ormanītis	L	5-20p	
Crex crex	Grieze	L	10-30p	
Grus grus	Dzērve	L	10-15p	
Grus grus	Dzērve	N, M	200-1000i	
Pluvialis apricaria	Dzeltenais tārtiņš	L	3-4p	
Philomachus pugnax	Gugatnis	L/M	0-10p	
Tringa glareola	Purva tilbīte	L	4-5p	
Sterna hirundo	Upes ziriņš	L	1-3p	
Asio flammeus	Purva pūce	L	0-1p	
Aegolius funereus	Bikšainais apogs	L	0-1p	
Dryocopus martius	Melnā dzilna	R	2-5p	

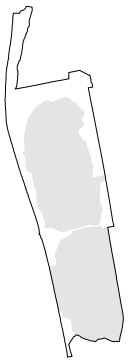

⑭ **5.1. attēls.** Putniem nozīmīgās vietas LV068 Pape robežu izmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējā pārskata vietu 001 Nidas purvs un 002 Papes ezers robežām [1].

⑮ *Summary*

Complex site on the Baltic coast, comprising two large wetlands, both formerly separate IBAs: *the shallow coastal lagoon lake Pape and the Nida raised bog* (IBA *boundary transformations shown in Fig.* 5-1). *Surrounding forests and meadows, disperse human settlements as well as a* 25 *km stretch of the sea shore are included. Lake Pape was included in the first European* IBA *inventory* [4], *and along with Nida bog* IBA *was listed in the subsequent international and national site lists* [5, 6, 1]. *Fully protected: there is a* 99.9% *overlap with Pape nature park, a candidate* SPA.

⑯ Atsauces | *References*

1 – Račinskis, Stīpniece 2000; 2 – LDE 4: 38; 3 – LDE 4: 77-78; 4 – Grimmet & Jones 1989; 5 – Viksne 1994; 6 – Heath & Evans 2000.

1.1. tabula. Iekšzemes vietu aprakstos izmantotās biotopu kategorijas un tipi.
Table 1-1. *Habitat categories and types used for site accounts.*

Biotopu grupa | *Group*	**CORINE kods** | *Habitat code*	**Pilnais CORINE biotopa nosaukums***	**Saīsinājums vietu aprakstu tabulām**	**Saīsināts nosaukums angļu valodā** | *Shortened name*
Meži | *Forest*	311	Lapu koku meži	Lapu koku meži	*Broad-leaved forest*
	312	Skujkoku meži	Skujkoku meži	*Coniferous forest*
	313	Jaukti meži	Jaukti meži	*Mixed forest*
Krūmi | *Bushes*	324	Krūmi, pāreja uz mežu	Krūmi	*Shrub*
Zālāji | *Grasslands*	231	Ganības	Ganības	*Pastures*
	321	Dabiskās pļavas	Dabiskās pļavas	*Natural grassland*
Mitrāji | *Wetlands*	411	Iekšzemes purvi jeb applūstošas upju un ezeru krastmalas	Mitraines	*Inland marshes*
	412	Kūdras purvi	Kūdras purvi	*Peatbogs*
	511	Ūdensteces	Ūdensteces	*Water courses*
	512	Ūdenstilpes	Ūdenstilpes	*Water bodies*
	523	Jūra	Jūra	*Sea*
	421	Sāļie purvi	Sāļie purvi	*Salt marshes*
Mākslīgie biotopi | *Artificial landscapes*	112	Pilsētas struktūra ar pārtraukumiem	Pārtraukta apbūve	*Discontinuous urban fabric*
	121	Rūpniecības vai tirdzniecības elementi	Industriāla apbūve	*Industrial or commercial units*
	122	Autoceļi un dzelzceļi un ar tiem saistītās (palīg-)zemes	Autoceļi un dzelzceļi	*Road and rail network*
	123	Ostu teritorija	Osta	*Port areas*
	131	Derīgo izrakteņu ieguves vietas	Karjeri	*Mineral extraction sites*
	141	Pilsētu zaļās zonas	Pilsētu zaļās zonas	*Green urban areas*
	142	Sporta un atpūtas celtnes	Sporta un atpūtas celtnes	*Sport and leisure facilities*
	211	Neapūdeņota aramzeme	Aramzeme	*Non-irrigated arable land*
	222	Augļukoki un ogu stādījumi	Augļudārzi	*Fruit trees and berry plantations*
	242	Sarežģītas kultivēšanas veids jeb viensētu, dārzu un nelielu tīrumu mozaīka	Viensētu, dārzu un tīrumu mozaīka	*Complex cultivation patterns*
	243	Galvenokārt lauksaimniecības zemes ar ievērojamām dabiskās augu valsts teritorijām	Lauki ar dabiskiem elementiem	*Farmland with natural vegetation*
Citi | *Other*	331	Liedagi, kāpas, smilšu līdzenumi	Liedagi, kāpas un smiltāji	*Beaches, dunes and sand plains*
	333	Reti apaugušas teritorijas	Klajumi	*Sparsely vegetated areas*

* – CORINE biotopu kodi un nosaukumi pēc CORINE *Land Cover* 2000 Latvija datu bāzes datiem.

Kartēs lietotie apzīmējumi | *Legend for site maps*

- Putniem nozīmīgās vietas robeža | *Boundary of Important Bird Area*
- Blakus esošas putniem nozīmīgās vietas robeža | *Boundary of an adjacent IBA*
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas robeža | *Boundary of Specially Protected Nature Territory*
- Ceļš | *Road*
- Dzelzsceļš | *Railroad*
- Valsts robeža | *State boundary*
- Administratīvā robeža | *Administrative boundary*
- Ūdenstece | *Waterways*
- Mežs | *Forest*
- Purvs | *Bog, marsh*
- Apbūve | *Built-up area*
- Ūdenstilpe | *Water body*

Lietotie saīsinājumi

CORINE – *COoRdination of Information on the Environment*, Vides informācijas koordinācijas programma;
DL – dabas liegums;
DP – dabas parks;
ES – Eiropas Savienība;
GPS – globālā pozicionēšanas sistēma;
ĢIS – ģeogrāfiskās informācijas sistēma;
ĪADT – īpaši aizsargājamā dabas teritorija;
LDF – Latvijas Dabas fonds;
LOB – Latvijas Ornitoloģijas biedrība;
LVA – Latvijas Vides aģentūra;
NVO – nevalstiska (sabiedriska) organizācija;
PD – Putnu direktīva;
PNV – putniem nozīmīgā vieta.